

แนะนำหนังสือ

โดย อาจารย์พินิตตา สุขโกศล

Book Review: ชีวิตเล็กๆ ที่งดงาม

โดย E.F. Schumacher (1974) : Hartley and Marks Publishers

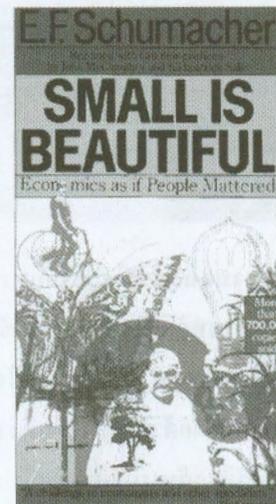
ISBN 0-88179-169-5

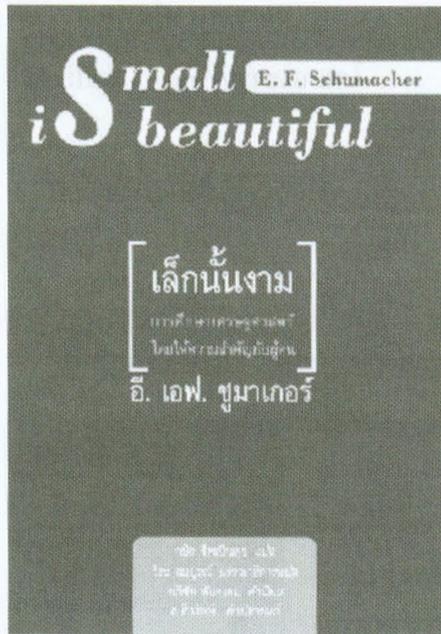
ในช่วงที่เศรษฐศาสตร์กระแสหลักดำเนินอยู่ ชูเมคเกอร์ กลายเป็น ผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่าง โดยเฉพาะความหลากหลายทางความคิดที่ เกี่ยวข้องกับการสร้างวิถีชีวิตทางเศรษฐศาสตร์ร่วมสมัย บางทีก็ฟัง เหมือนเป็นความคิดที่ลดความเป็นศูนย์กลาง ที่สลับซับซ้อนกว่าการ ทำลายหน่วยใหญ่ ให้กลายเป็นหน่วยเล็กๆ เขาพยายามจะนำเสนอความ คิดเล็กๆ ที่มีคุณค่าท่ามกลางสิ่งใหญ่โตที่อาจจะไม่ได้มีจิตวิญญาณแห่ง ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในสังคม ไม่เพียงเท่านั้นเขายังค้นพบความลับ ที่ยิ่งใหญ่ทางนโยบายและกลยุทธ์ทางเศรษฐศาสตร์ ที่ไม้อาจจะเปิดเผยได้ โดยเฉพาะความคิดที่สวนทางกับนักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ที่ว่า องค์กรใหญ่ๆ ซึ่งลดต้นทุนทางการผลิตจากการซื้อปัจจัย การผลิตในราคาที่ถูกลงกว่าบริษัทเล็กๆ และมีระบบการบริหารการผลิต

อย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถผลิตสินค้าออกมาเป็นจำนวนมากและราคาถูกลง ทำให้ขายสินค้าได้มาก แต่ไม่ได้หมายความว่าสินค้าเหล่านั้นจะมีคุณภาพที่ดี หรือเป็นประโยชน์ต่อสังคมเสมอไป ชูเมคเกอร์ มองในอีกมุมที่บอกว่า องค์กรเล็กๆ ก็อาจจะมีประสิทธิภาพได้ถ้าสามารถสร้างคุณค่าของสินค้า ที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชน

หนังสือเล่มนี้ยังอ้างถึง คำพูดของ เจ.เค. แกลบเรธ (John Kenneth Galbraith) นักเศรษฐศาสตร์การเมือง ที่กล่าวถึงความมั่งคั่งส่วนบุคคลและความเสื่อมโทรมสาธารณะ และเป็นอีก ผู้หนึ่งที่ไม่เชื่อเรื่องเศรษฐกิจเสรีนิยมจะมีประสิทธิภาพอย่างที่คาดหวังไว้เช่นที่เศรษฐศาสตร์ทั่วไปคิด

สถานการณ์และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงสร้างผู้อยู่รอดและทำลายผู้อ่อนแอทั้งทางตรง และทางอ้อม การสร้างผู้อยู่รอด เป็นการสร้างรูปแบบของคนเก่ง คนรวย ชนชั้นทางสังคมที่ได้รับการ ขอมรับ โดยปราศจากการพิจารณาเรื่องของมโนธรรม หรือรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่เพียง เท่านั้น การสร้างความโดดเด่นให้กับกลุ่มคนในทางสังคมใดเพียงกลุ่มเดียวยังเป็นการทำร้ายมนุษยชาติ ที่อ่อนแอทางจิตใจโดยอ้อม งานเขียนเรื่อง Small is Beautiful ของ เออร์เนสต์ เฟลเคอริก ชูเมเชอร์

(Ernest Friedrich Schumacher) ชาวเยอรมันที่หลบภัยสงครามโลกครั้งที่สองไปอยู่ประเทศอังกฤษจนได้รับทุนการศึกษาให้เข้าเรียนต่อทางด้านเศรษฐศาสตร์ จากนั้นก็ทำงานทางด้านเศรษฐศาสตร์มาตลอดในประเทศอังกฤษ จึงเป็นหนังสือที่ผู้เขียนต้องการแนะนำให้ทุกคนลองหยิบขึ้นมาอ่านเพื่อจะได้ตีความหมายของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างดั่งแท้ โดยไม่เป็นการตีความเช่นเดิมว่า การอยู่แบบพอเพียงจะทำให้ประชาชนในประเทศนั้น ดอยหลังเข้าคลอง และเป็นการแย้งกับความคิดทุนนิยม ด้วยการให้ทุนทางธรรมชาติในการสร้างทุนทางสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

หนังสือเรื่อง Small is Beautiful ได้รับการแปลเป็นฉบับภาษาไทย โดย กษิร ชีพเป็นสุข ด้วยภาษาที่ยังคงที่อาจจะทำให้คนที่อ่านภาษาไทยด้วยสำนวนภาษาไทยและตามหลักไวยากรณ์ไทยเข้าใจยาก ส่วนที่น่าสนใจในหนังสือเล่มนี้ คือ ส่วนที่เป็นคำปรารภ โดย ศ. ศิวลักษณ์ และคำนิยมโดย ศ.ดร. อภิชาติ พันธเสน ที่สามารถสรุปรวมความสำคัญของหนังสือและอธิบายด้วยภาษาไทยที่ง่ายต่อผู้อ่านที่ปราศจากความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ออกมาได้อย่างมีศิลปะ ขณะเดียวกันหนังสือเล่มนี้ ยังมีการบรรจุกรณีศึกษาที่ตามหมวดหมู่ คล้ายกับการอ่านตำราภาษาต่างประเทศ อันเอื้ออำนวยต่อการค้นคว้าเฉพาะทางด้านใดด้านหนึ่งที่ต้องการอ่านเฉพาะเรื่อง

E.F Schumacher อยู่ในตำแหน่งที่ปรึกษาสูงสุดทางด้านเศรษฐศาสตร์ ของสภา Coal ประเทศอังกฤษ ทำให้เขามีประสบการณ์ทางด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ไม่เพียงเท่านั้นเขายังสนใจศึกษาหลักพุทธศาสนา หลักของลัทธิเต๋า และศึกษาคำร่างชีพของนักปรัชญาอย่างมหาตมะ คานธี ยิ่งทำให้แนวคิดเรื่องเศรษฐศาสตร์ของเขาก้าวหน้าอย่างมีคุณค่า “แทนที่จะฟังคานธี เรามีแนวโน้มที่จะหันไปฟังท่านลอร์ดเคนส์ ผู้เป็นหนึ่งในนักเศรษฐศาสตร์ที่มีอิทธิพลสูงสุดแห่งศตวรรษนี้มากกว่าไม่ใช่หรือ?” เป็นประโยคที่ประชดประชันทิศทางการพัฒนาทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งเน้นเรื่องของการพัฒนาระดับรายได้ของประเทศมากกว่าการพัฒนาประเทศโดยให้คนในประเทศเป็นส่วนหนึ่งกับธรรมชาติ แต่ชูเมคเซอร์นั้นอยากให้เห็นว่า หนึ่งชีวิตของคนที่เกิดมาสามารถเอื้อประโยชน์ต่อผู้คนมากมายโดยปราศจากการเบียดบังธรรมชาติ เขาเรียกวิถีคิดแบบนี้ว่า “Meta - economic” หรือเศรษฐศาสตร์ของเศรษฐศาสตร์ หรือ อภิปรัชญาเศรษฐศาสตร์ ที่ทุกคนควรจะได้ลองศึกษา

ผู้เขียนขอยกคำกล่าวที่ประทับใจในหนังสือ คือ ประโยคที่บอกว่า “Man is small, and, therefore, small is beautiful” มนุษย์เป็นเพียงสิ่งมีชีวิตเล็กๆ และสิ่งมีชีวิตเล็กๆ นี้ละ ที่งดงามอึ้งนั้ !

ความงดงามของมนุษย์ทำให้เกิดแนวคิดหลายอย่าง และไม่เพียงเท่านั้น หนังสือเล่มนี้ยังเป็นแนวทางในการต่อยอดทางการเขียนงานวิชาการของนักคิดนักเขียนคนสำคัญมากมายในประเทศไทย อาทิ ส. ศิวรักษ์ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) และนักเศรษฐศาสตร์อีกหลายท่านที่หันมาให้ความสนใจทางด้านเศรษฐศาสตร์แนวพุทธโดยตรง

หากเราจะพัฒนาประเทศอย่างยิ่งใหญ่ เราต้องเริ่มต้นจากการสร้างคนเล็กๆ ให้อยิ่งใหญ่ในหัวใจ ยืนหยัดและต่อสู้กับการทำลายล้างเพื่อสร้างความยิ่งใหญ่ของตนฝ่ายเดียว หากแต่ควรจะมีคนเล็กๆ ที่พร้อมจะสร้างความยิ่งใหญ่ให้กับคนทั้งหมด Small is beautiful